

УДК 378.0011.3

DOI 10.31494/2412-9208-2018-1-2-288-298

Technology of formation of future teachers` readiness to self-development in the process of professional preparation

Технологія формування готовності майбутніх учителів до самовдосконалення у процесі професійної підготовки

Svitlana Khatuntseva,

candidate of pedagogical sciences,
associate professor

<http://orcid.org/0000-0002-4377-6058>

katuncevasm@gmail.com

*Berdyansk State Pedagogical
University*

✉ street Schmidt, 4

*Berdyansk, Zaporizhzhia region,
71100*

Світлана Хатунцева,

кандидат педагогічних наук, доцент

*Бердянський державний
педагогічний університет*

✉ вул. Шмідта, 4

*м. Бердянськ, Запорізька обл.,
71100*

Original manuscript received August 27, 2018

Revised manuscript accepted September 12, 2018

ABSTRACT

Scholarly-theoretical subsoil of an issue of researching of incipience and improvement of technical bases of formation future teachers` readiness to self-development is analyzed from scholarly point of view. Technical bases of formation of future teachers` readiness to self-development in the process of the professional preparation are characterized.

It was discovered that the educational dominant, which develops constantly, is the basis of the system of higher education, the main goal of which is self-education and self-improvement of a personality. It was found out, that future teacher who is able to think critically has to work out with diverse information, use acquired knowledge and skills for creative solution of professional issues.

It was emphasized that innovations in the field of higher education demand social and the civilization process of transforming of societies, modernization and implementation of new pedagogical technologies into the educational process. Use of new pedagogical technologies increases motivation of a getter of higher education, and also promotes formation of future teachers` readiness to self-development in the process of individualization of professional preparation.

The attention is drawn to the role of creative self-realization and self-organization in the process of formation of future teachers` readiness to professional self-development.

The attention is paid to researching of technologists of studding, at first, as an aspect of pedagogic science, which investigates and elaborates aims, content, methods of education as a model of pedagogic process and algorithm of pedagogic activity, which combines component of pedagogic process, at second, as realization of technological process of studding, which consists of functioning all of personal, instrumental, methodological and methodical teaching ways of studding. That`s why, the technology of

formation of future teacher's readiness to self-development in the process of individualization of professional preparation is based on scholarly, procedural-active components.

It was substantiated that introduction of the indicated technology promotes the intensification of all levels of the educational process, increasing of efficiency and quality of the process of self-improvement at the expense of the realization of opportunities and individual characteristics, conscious creation of new values and aspirations for a student; finding and use of incentives of activization of cognitive activity of future teacher's cognitive activity in the process of professional preparation; deepening of intersubject relations at the expense of use of modern means of elaboration of information doing the tasks with different ranges of complexity.

Keywords: *readiness, self-development, technology, professional, self-organization*

Постановка проблеми. Оновлення системи освіти, її ретельне реформування є основою для створення інтелектуального й духовного потенціалу народу України, виходу вітчизняної науки, техніки та культури на світовий рівень. У Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року (2013 р.), законах України “Про освіту” (2016 р.), “Про вищу освіту” (2016 р.) йдеться про такі стратегічні завдання реформування освіти, як відродження її національної складової – найважливішої ланки у вихованні свідомих громадян української держави, формуванні освіченої, творчої особистості; виведення освіти України на рівень розвинутих країн світу. Освітня домінанта, що постійно розвивається, є основою системи вищої освіти, головне завдання якої – самоосвіта та саморозвиток особистості, здатної критично мислити, опрацьовувати різноманітну інформацію, використовувати набуті знання й уміння для творчого вирішення професійних проблем. Проте вивчення сучасної практики формування в майбутніх учителів готовності до самовдосконалення в процесі індивідуалізації професійної підготовки дає підстави для висновку, що ідея самовдосконалення поки не знайшла достатнього відбиття в її змісті.

Фундаментальними для нашого дослідження є концептуальні ідеї смислового простору філософського знання, розуміння проблеми самовдосконалення, які розкривають у своїх роботах В. Ільїн, Ю. Коваленко, В. Кремень. Проблема самовдосконалення особистості досліджували такі відомі вчені: І. Бех, Л. Божович, Л. Виготський, А. Капська, А. Макаренко, М. Монтессорі, В. Муляр, В. Сухомлинський, К. Ушинський. Підготовці майбутніх учителів присвячено праці дослідників: теорія діяльності і розвитку особистості як її суб'єкта (К. Абульханова-Славська, Л. Анциферова, А. Адлер, Б. Ананьєв, Р. Бернс, Н. Бібік, О. Бодальов, Л. Божович, А. Брушлинський, Г. Костюк, О. Левченко, О. Леонт'єв, А. Маркова, А. Маслоу, Г. Олпорт, К. Роджерс, С. Рубінштейн, О. Сергєєнкова, А. Суцєнко та інші); дослідження з проблеми професійної підготовки майбутнього вчителя до педагогічної діяльності (О. Абдулліна, Є. Барбіна, Н. Волкова, І. Глазкова, В. Гриньова, О. Дубасєнєнєк, К. Дурай-Новакова, В. Жигір, Л. Коваль, В. Кукушин, Ю. Кулюткін, Т. Леонт'єва, І. Облес, А. Роботова,

В. Семиченко, Т. Сущенко, І. Шапошнікова та інші); різні аспекти теоретичної та методичної підготовки майбутніх фахівців до професійного самовдосконалення (Т. Вайніленко, О. Ігнатюк, А. Крамаренко, О. Павлюк, Р. Пріма, Т. Приходько, І. Складенко, Л. Сущенко та інші). Водночас, аналіз наукових розвідок із окресленої проблеми засвідчує, що проблема формування в майбутніх учителів готовності до самовдосконалення в процесі індивідуалізації професійної підготовки не була предметом спеціального наукового дослідження. Глибина й темпи здійснення перетворень у галузі вищої освіти не задовольняють вимог і потреб суспільства, держави, особистості. Дослідження слугують підґрунтям для більш точного розуміння проблеми застосування технології формування готовності майбутніх учителів до самовдосконалення різняться залежно від обраної наукової позиції. Актуальність вивчення підсилюється тим, що зазначена готовність формується в процесі професійної підготовки.

Метою роботи є вивчення технологічних основ формування в майбутніх учителів готовності до самовдосконалення в процесі професійної підготовки.

Завдання статті: на основі вивчення літератури здійснити аналіз науково-теоретичного підґрунтя проблеми становлення й розвитку технологічних основ формування у майбутніх учителів готовності до самовдосконалення в науковій думці; охарактеризувати технологічні основи формування в майбутніх учителів готовності до самовдосконалення в процесі професійної підготовки.

Методи та методики дослідження. Для вирішення поставлених завдань, досягнення мети використано комплекс сучасних загальнонаукових методів дослідження, адекватних природі феномену, який вивчається: теоретичних (історико-логічний, проблемно-цільовий, порівняльний) із метою визначення поняттєво-категорійного апарату; емпіричних (бесіди, анкетування).

Результати та дискусії. Однією з вимог до організації та проведення педагогічного дослідження є вивчення сукупності базових засобів, методів, прийомів, що застосовуються в науці з метою визначення позицій, підходів відповідно до формування в майбутніх учителів готовності до самовдосконалення. Забезпечення цілісного розгляду досліджуваних процесів вимагає їх висвітлення на технологічному рівні. Слід зауважити, що до роз'яснення та витлумачення сенсу поняття "технологія", використаного у зв'язку з технічним прогресом і характеризованого як сукупність знань про способи й засоби обробки різноманітних матеріалів, вдається багато дослідників. Останніми роками широко використовують поняття "педагогічна технологія", яке ототожнюють з такими поняттями, як "технологія навчання", "освітня технологія", "технології в освіті" тощо.

До витоків розробки проблеми технології в українській педагогічній думці звертаються багато вчених (Воронкін, 2016). Дослідники вважають, що науковий термін "технологія виховання" вперше ввів у педагогічну

науку А. Макаренко, який довів необхідність використання “педагогічної техніки”, яка “на вершинах педагогічного “Олімпу” у сфері виховання вважалася ерессю”. Педагог акцентував на тому, що при вихованні людини виникають “труднощі не в тому, що саме треба робити, а яким чином це зробити. А це вже є питанням педагогічної техніки”. А. Макаренко констатував: “Наше педагогічне виробництво ніколи не будувалося за технологічною логікою, а завжди за логікою моральної проповіді (Макаренко, 1988). Саме тому в нас просто відсутні всі важливі відділи виробництва: технологічний процес, облік операцій, конструкторська робота, застосування кондукторів і пристроїв, нормування, контроль, допуски і браковка” (Макаренко, 1988 : 540).

Науковці наголошують, що важливими нерозкладними в освіті є компоненти складних систем, теоретичних побудов, пов'язані певними відношеннями з іншими об'єктами, елементами педагогічної технології. Так, А. Макаренко виокремив тон і стиль, традиції, які складаються в колективі, а головне завдання педагога – не придумувати і не нав'язувати ті чи інші звичаї, погляди, норми поведінки, що склалися історично, узвичаєння, традиції, а виховувати їх і зберігати (Макаренко, 1988 : 540). Виробнича праця дітей – це ще один важливий елемент педагогічної технології А. Макаренка. Разом з тим, “праця як виховний засіб можлива як частина загальної системи” й без паралельної освіти вона не принесе виховної користі” (Прокопенко, Євдокімов, 1995 : 9). В. Сластьонін підкреслює, що масові застосування педагогічних технологій дослідники відносять до початку 60-х років ХХ століття, що пов'язане з реформуванням спочатку американської, а потім європейської школи (Сластьонін, Чижаківа, 2003). Учені І. Прокопенко та В. Євдокімов виокремлюють такі етапи педагогічної технології А. Макаренка (Прокопенко, Євдокімов, 1995): по-перше, засвоєння вихованцями вимог учителя, який є носієм цінностей і світоглядних установок, серед яких найважливіші – повага до особистості іншої особистості, збереження почуття власної гідності, створення умов для розвитку людини; по-друге, названі вимоги мають бути прийняті людьми, які об'єднані спільною діяльністю, спільними інтересами, метою, проектом, а саме - активом колективу; по-третє, формування внутрішніх структур людської психіки через засвоєння зовнішньої соціальної поведінки, тобто інтеріоризація вимог усіма членами колективу; по-четверте, соціально схвалюване уявлення більшості людей та засвоєння норм, цінностей і неухильне їх виконання.

Нам імponує думка Є. Полат, який характеризує “технологію навчання” як “сукупність прийомів, дій учнів, що виконуються у визначеній послідовності. Це дає змогу реалізувати той чи інший метод навчання або їх сукупність, котрі забезпечують реалізацію певного підходу до навчання, певної системи” (Полат, 2005 : 27). А. Морозов, Д. Чернилевський подають визначення педагогічних технологій через близьке за значенням технологія навчання. Учені доводять, що педагогічні технології є комплексною інтегративною системою, що

включає впорядковані операції і дії, є складною, найважливішою частиною роботи з організації навчальної діяльності вчителя й учнів, яка передбачає визначення кінцевого результату, забезпечення педагогічне цілепокладання; змістові, інформаційно-предметні та процесуальні аспекти, спрямовані на засвоєння знань, формування спеціальних умінь, а також індивідуально-особистісних якостей тих, хто навчається, відповідно до цілей навчання; включають принципи побудови засобів діагностування якості дидактичного процесу (Чернилевський, Морозов, 2001 : 210). Учені звертають увагу, що сучасність характеризується наявністю протиріч, які відбиваються на концепції людського самовдосконалення. На арені світу ідеалів та цінностей з'являються програми саморозвитку особистості, які формуються за такими напрямками: реальне та ідеальне, існуюче та належне. “Це знаходить відображення в суспільній свідомості, у розвитку педагогічної науки, у яких формується кілька альтернативних концепцій саморозвитку, зв'язаними з протилежними уявленнями про досконалість (приклад – мета виховання – ідеальна людина, що намагається дотримуватися морального імперативу, та раціональна людина – реально існуючий об'єкт для наслідування)” (Андрущенко, 2006 : 28).

Майбутній фахівець, учитель зокрема, має бути готовим до постійного оновлення знань; уміти займатися самоосвітою, самовихованням, визначати педагогічні бар'єри та уміти їх долати й запобігати. Аналіз теоретичного осмислення проблеми формування в майбутніх учителів готовності до самовдосконалення в процесі професійної підготовки дає можливість стверджувати, що це питання у вітчизняній і зарубіжній науці має різнопланову інтерпретацію відповідно до особливостей, цілей педагогіки, психології, соціології, культурології, антропології, теорії діяльності. Складність зазначеної проблеми доводить необхідність її розгляду на технологічному рівні. Формування готовності до самовдосконалення передбачає: по-перше, перетворення знань майбутніх педагогів про самовдосконалення як тривекторний процес самоосвіти, самовиховання та саморозвитку в особистісно значущі; по-друге, оволодіння теорією побудови й реалізації концепції “Я” – особистості, орієнтованої до вершин самовдосконалення; по-третє, сформованість умінь цілепокладання, які сприяють досягненню та втіленню бажаного результату – цілереалізації; по-четверте, сформованість умінь подолання бар'єрів самоосвіти та самовиховання (Хатунцева, 2017 : 176). Отже, необхідно вивчити проблему формування готовності майбутнього вчителя до самовдосконалення як сукупність способів переробки інформації й операцій, що сприяють творенню нових знань, програмних результатів.

Тема застосування педагогічних технологій тісно пов'язана з вивченням методики. Підтримуємо думку В. Стрельнікова, який зазначає, що в чистому вигляді технологія і методика зустрічаються дуже рідко, оскільки будь-яка педагогічна система залежно від рівня її інструментарію може бути ближчою як до технології (висока

інструментальність), так і до методики (низька інструментальність) (Стрельніков, 2013). Ідея використання комп'ютерів як інструментів пізнання є відносно новою. Деякі прикладні системи, їх опис поданий далі, були задумані та використані спочатку як інструменти визначення процесу цілеспрямованого, активного відображення дійсності у свідомості людини, зумовленого суспільно-історичною практикою людства. Однак, більшість цих систем використовувалися як обслуговуючі програми для підвищення ефективності використання ресурсів (праці, інформації), що відбиває взаємозв'язок між кількістю і якістю, продуктивністю праці їх користувачів (наприклад, бази даних). Існує небагато наукових праць з цього питання. Викладачі зараз починають активно використовувати комп'ютери більш конструктивістським способом. Учені зауважують, що інструменти пізнання перебувають нині в основному на стадії розробки, а певний досвід і проведені наукові дослідження вказують на перспективність використання комп'ютерів як інструментів пізнання, однак ця сфера потребує додаткових досліджень (Стрельніков, 2013 : 50).

За характером процесу обміну інформацією (фактами, ідеями, поглядами) між учасниками освітнього процесу з метою передавання та одержання інформації, тобто комунікації між викладачем і студентом, усі існуючі технології дистанційного навчання умовно класифікують на чотири типи: самонавчання, навчання "один на один", "один з багатьма" і "багато з багатьма". Схарактеризуємо перший тип технологій дистанційного навчання, що передбачає мінімальну участь викладача в освітньому процесі, оскільки майбутній педагог самостійно працює з освітніми ресурсами, здійснює самоосвіту через комп'ютерні технології (бази даних, мультимедіа і гіпермедіа, мережу Інтернет). Навчання "один на один" забезпечує індивідуальний підхід до запитів студента, реалізується переважно за допомогою телефона й електронної пошти, що важливо для здійснення індивідуалізації професійної підготовки майбутнього вчителя. Технології дистанційного навчання "один з багатьма" не забезпечують активної ролі студента в комунікації з викладачем чи експертом. Учені зауважують, що це можуть бути: лекції, записані на відео й трансльовані телебаченням; так звані "е-лекції" (електронні лекції) – добірка навчального матеріалу, витягів із книг і статей, що мають на меті підготувати майбутніх учителів до подальших дискусій; серія навчальних електронних симпозіумів – послідовний виступ кількох авторів ("перших спікерів") тощо. Як слушно зауважують науковці, технології дистанційного навчання "багато з багатьма" характеризуються активною взаємодією всіх учасників освітнього процесу. Крім аудіо, аудіографічних і відеоконференцій, комп'ютерні комунікації створюють умови для використання традиційних активних методів, форм і технологій навчання: дебатів, рольових і ділових ігор, мозкових атак тощо (Стрельніков, 2013 : 70). Парадигма дистанційної освіти, яка визначає цінність організаційної діяльності, технології, методи навчання, заснована на принципах, що забезпечують взаємозв'язок всіх аспектів

дистанційної освіти – технологічного, організаційного, педагогічного і ціннісного. Учені виокремлюють такі принципи дистанційної освіти як системи, відмінної від класичної освіти: відкритості, гнучкості, активізації, адекватності технології, мобільності навчання, гуманізму, альтернативності, індивідуалізації. У контексті нашого дослідження цінним є принцип індивідуалізації. Зупинимось на ньому більш детально. У результаті аналізу наукової літератури з порушеної проблеми вважаємо, що індивідуалізацію професійної підготовки майбутнього вчителя розглядають як організацію освітнього процесу, що передбачає добір засобів, темпу навчання, враховуючи індивідуальні особливості особистості, та як низку заходів, що забезпечують індивідуальний підхід до студента педагогічного ЗВО (Хатунцева, 2012). На думку науковців, індивідуалізація передбачає врахування індивідуальних особливостей майбутнього вчителя при виборі термінів навчання і навчальних блоків. Крім того, забезпечує індивідуальну взаємодію тьютора і студента як безпосередньо, так і за допомогою сучасних інформаційних засобів, дає можливість навчатися поза навчальною групою, поза аудиторією, але за умов контролю ЗВО на основі спостереження за поведінкою та досягненнями студента з метою забезпечення оптимальних результатів і співвіднесення їх із очікуваними (Стрельников, 2013). Необхідно звернути увагу на значення творчої самореалізації та самоорганізації в процесі формування готовності майбутніх учителів до професійного самовдосконалення. Учені наголошують, що проникнення індивідуума в зовнішній світ проходить за допомогою діяльності, що забезпечує створення продуктів, адекватних пізнавальним сферам. У свою чергу засвоєння зовнішніх освітніх галузей супроводжується розвитком внутрішнього світу майбутнього фахівця, його креативних, когнітивних, організаційно-діяльнісних якостей. На думку дослідників, творча самореалізація студента розкривається за допомогою трьох взаємозв'язаних цілей: створення освітньої продукції; засвоєння базового змісту через порівняння з досягнутими власними результатами; побудові індивідуальної освітньої траєкторії. Доведено, що суб'єкт освіти взаємодіє із об'єктом пізнання через певні характеристики і відповідні їм способи комунікації. Цей процес реалізується за допомогою таких основних видів діяльності: 1) пізнання зовнішнього світу; 2) створення майбутнім учителем особистісного продукту освіти як еквівалента зростанню знань; 3) самоорганізації попередніх видів діяльності – пізнання й творення. Таким чином, психологічні й філософські передумови системи евристичного навчання не мають суттєвих протиріч (Стрельников, 2013 : 113). Сутність самоорганізації розглядають як: процес самозародження організації та виникнення деякої сукупності цілісних об'єктів певного рівня нової цілісної системи з особливими закономірностями; процеси, які допомагають підтримувати відповідний рівень організації, враховуючи зміни зовнішніх і внутрішніх умов функціонування останньої; вдосконалення і саморозвиток систем, здатних накопичувати і використовувати сукупність знань, навичок,

набутих під час спостережень, переживань, минулий досвід (Ільчев, Федосєєв, 1983 : 591).

Таким чином, науковий доробок педагогів з проблем технології навчання є значним. Необхідно підкреслити його цінність для використання в педагогічних ЗВО як розвивального потенціалу особистості, який має враховуватися в процесі формування в майбутніх учителів готовності до самовдосконалення в процесі професійної підготовки. Разом з тим, залишаються поза увагою науковців процесуально-діяльнісні засади формування особистісних, методологічних, інструментальних засобів в організації технології навчання. Необхідно акцентувати увагу на вивченні технологій навчання, по-перше, як аспекта педагогічної науки, що досліджує і розробляє цілі, зміст, методи освіти; модель педагогічного процесу та алгоритм педагогічної діяльності, що поєднує компоненти педагогічного процесу; по-друге, як реалізацію технологічного процесу навчання, що містить функціонування усіх особистісних, інструментальних, методологічних та методичних засобів навчання (Жерновникова, 2016 : 303]. Тому технологія формування готовності майбутнього вчителя до самовдосконалення в процесі індивідуалізації професійної підготовки ґрунтується на науковому, процесуально-описовому та процесуально-діяльнісному складових.

Таким чином, інновації в галузі вищої педагогічної освіти вимагають соціального та цивілізаційного процесу спрямованої трансформації суспільств, модернізації та впровадження нових педагогічних технологій у навчальний процес. Використання педагогічних технологій підвищує мотивацію здобувачів вищої освіти, а також, що найцінніше, сприяє формуванню в майбутніх учителів готовності до самовдосконалення в процесі індивідуалізації професійної підготовки.

Висновки. Отже, запровадження означеної технології сприяє інтенсифікації всіх рівнів освітнього процесу: підвищенню ефективності і якості процесу самовдосконалення за рахунок реалізації можливостей та індивідуальних особливостей, усвідомленого створення нових для студента значень, прагнень самостійного добору умов для повного прояву своїх потенцій; виявленню і використанню стимулів активізації пізнавальної діяльності майбутнього вчителя в процесі професійної підготовки; поглибленню міжпредметних зв'язків за рахунок використання сучасних засобів обробки інформації при виконанні завдань різної складності.

Перспективи подальших розвідок цього напрямку вбачаємо в дослідженні теорій, ідей, концепцій з метою обґрунтування технології формування в майбутніх фахівців готовності до самовдосконалення в процесі індивідуалізації та диференціації професійної підготовки.

Література

1. Андрущенко В. П. Ціннісний дискурс в освіті / В.П.Андрущенко // Вісник Житомирського державного технологічного університету. – 2006. - № 1. – С. 3-10.
2. Воронкін О. С. Тенденції розвитку інформаційно-комунікаційних технологій навчання студентів вищих навчальних закладів України (друга

половина ХХ – початок ХХІ століття) : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.10 / О.С.Воронкін. – Старобільськ, 2016. – 497 с.

3. Жерновникова О. А. Дидактичні засади підготовки майбутніх учителів математики до проектування навчальної діяльності старшокласників : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.09 / О.А.Жерновникова. – Харків, 2016. – 478 с.

4. Макаренко А. С. Педагогическая поэма / А. С. Макаренко; [вступ. Століття М.И. Кондакова]. – М. : Правда, 1988. – 624 с.

5. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования : учеб. пособ. для студентов пед. вузов и системы повышения квалиф.пед.кадров / под. ред. Е. С. Полат. – М., 2005. – 269 с.

6. Прокопенко І. Ф. Педагогічна технологія : навч. посіб. / І. Ф. Прокопенко, В. І. Євдокимов. – Харків, 1995. – 105 с.

7. Прокопенко І.Ф. Сучасні педагогічні технології в підготовці вчителів : навч. посіб. / І. Ф. Прокопенко, В. І. Євдокимов. – Харків, 2008. – 344 с.

8. Сластенин В. А. Введение в педагогическую аксиологию / В.А.Сластенин, Г.И.Чижакова. – М., 2003. – 192 с.

9. Стрельников В. Ю. Акмеологічна компетентність викладача вищої школи / В.Ю.Стрельников // Вісник Черкаського університету. Серія "Педагогічні науки". – Черкаси, 2013. – С. 71-74.

10. Стрельников В. Ю. Сучасні технології навчання у вищій школі : модульний посібник для слухачів авторських курсів підвищення кваліфікації викладачів МІПК ПУЕТ / В. Ю. Стрельников, І. Г. Брітченко. – Полтава : ПУЕТ, 2013. – 309 с.

11. Философский энциклопедический словарь / гл. ред: Л. Ф. Ильичев, П. Н. Федосеев и др. – М., 1983. – 840 с.

12. Хатунцева С. М. Методологічні підходи до розкриття проблеми формування у майбутніх учителів готовності до самовдосконалення в процесі індивідуалізації професійної підготовки. Педагогіка та психологія : збірник наукових праць / за заг. ред. академіка І. Ф. Прокопенка, проф. С. Т. Золотухіної. – Харків, 2017. – Вип. 58. – С. 167-179.

13. Хатунцева С. М. Проблема індивідуалізації підготовки студентів у вищих навчальних закладах. Наукові дослідження – теорія та експеримент : матеріали восьмої Міжнарод. наук.-практич. конференц. (Полтава, 28–30 травня 2012 р) / С. М. Хатунцева. – Полтава, 2012. – Т. 8. – С. 90-93.

14. Чернилевский Д. В. Креативная педагогика и психология : учеб. пособ. для вузов / Д. В. Чернилевский, А. В. Морозов. – М., 2001. – 301 с.

References

1.Andrushhenko V. P. (2006). Cinnisnij diskurs v osviti [Central discourse in the world], *Visnik Zhitomir's'kogo derzhavnogo tehnologichnogo universitetu*. № 1. S. 3-10. [in Ukrainian].

2.Voronkin O. S. (2016). Tendencii rozvitku informacijno-komunikacijnih tehnologij navchannja studentiv vishhij navchal'nih zakladiv Ukraїni (druga polovina XX – pochatok XXI stolittja) [Tendencies rozvitku informatsiyno-komunikatsiynykh tekhnologijij navchannja vinaniv vashchennyh podchnnyh mortgages of Ukraine (other half XX - the ear of the XXI stolittya)]: dis. ... kand. ped. nauk : 13.00.10. Starobil's'k, 497 s. [in Ukrainian].

3.Zhernovnikova O. A. (2016). Didaktichni zasadi pidgotovki majbutnih uchiteliv matematiki do proektuvannja navchal'noi dijalnosti starshoklasnikiv [Didactic ambush training maybutnih uchetoviv mathematics before the design of the primary schoolchildren senior schoolchildren] : dis. ... d-ra ped. nauk : 13.00.09. Harkiv, 478 s. [in Ukrainian].

4. Makarenko A. S. (1988). Pedagogicheskaja poema [pedagogical poem] / A.S. Makarenko; [vstup. Stolittja M.I. Kondakova]. M. : Pravda, 624 s. [in Russian].

5. Novye pedagogicheskie i informacionnye tehnologii v sisteme obrazovanija (2005) [New pedagogical and information technologies in the education system]: ucheb. posob. dlja studentov ped. vuzov i sistemy povysnenija kvalif. ped. kadrov / podred. E.S. Polat. M., 269 s. [in Russian].

6. Prokopenko I. F., Evdokimov V. I. (1995). Pedagogichna tehnologija [Pedagogical technology] : navch. posib. Xarkiv, 105 s. [in Ukrainian].

7. Prokopenko I.F., Evdokimov V. I. (2008). Suchasni pedagogichni tehnologii v pidgotovci vchiteliv [Modern pedagogical technologies in production workshops]: navch. posib. Harkiv., 344 s. [in Ukrainian].

8. Slastenin V. A., Chizhakova G. I. (2003). Vvedenie v pedagogicheskuju aksiologiju [Introduction to pedagogical axiology]. M., 192 s. [in Russian].

9. Strel'nikov V. Ju. (2013). Akmeologichna kompetentnist' vikladacha vishhoj shkoli. Visnik Cherkas'kogo universitetu. Serija «Pedagogichni nauki» [Acmeological competence of the school of science]. Cherkasi, S. 71-74. [in Ukrainian].

10. Strel'nikov V. Ju. (2013). Suchasni tehnologii navchannja u vishhij shkoli : modul'nij posibnik dlja sluhachiv avtors'kih kursiv pidvishhennja kvalifikacii vikladachiv [Modern technologies in higher education schools: a modular conference for listeners of authorship courses in special courses] MIPK PUET / V. Ju. Strel'nikov, I. G. Britchenko. – Poltava : PUET, – 309 s. [in Ukrainian].

11. Filosofskij jenciklopedicheskij slovar' (1983) [Philosophical Encyclopedic Dictionary]. / gl. red. L. F. Il'ichev, P. N. Fedoseev i dr. M., 840 s. [in Russian].

12. Hatuntseva S. M. (2017). Metodologichni pldhodi do rozkryttja problemu formuvannya u maybutnih uchiteliv gotovnosti do samovdoskonalennja v protsesi Individualizatsiyi profesynoyi pidgotovki [Methodological considerations to rozkryttja problem and the formation of a Maybutnah teachers readiness to self-control in the process of indivi training professional training]. Pedagogika ta psihologija : zbirnik naukovih prats / za zag. red. akademiIka I. F. Prokopenka, prof. S. T. ZolotuhlnOYi. Harkiv, Vip. 58. S. 167–179. [in Ukrainian].

13. Hatunceva S. M. (2012). Problema individualizacii pidgotovki studentiv u vishhij navchal'nih zakladah [The problem of indivisibility of the preparation of students in the field of mortgages.]. Naukovi doslidzhennja – teorija ta eksperiment: materiali vos'moi Mizhnarod. nauk.-praktich. konferenc. (Poltava, 28–30 travnja 2012 r). Poltava, T. 8. S. 90 – 93. [in Ukrainian].

14. Chernilevskij D. V., Morozov A. V. (2001). Kreativnaja pedagogika i psihologija [Creative pedagogy and psychology]: ucheb. posob. dlja vuzov. M., 301 s. [in Russian].

АНОТАЦІЯ

Проаналізовано науково-теоретичне підґрунтя проблеми становлення й розвитку технологічних основ формування в майбутніх учителів готовності до самовдосконалення та охарактеризовано технологічні основи цього процесу. З'ясовано, що освітня домінанта, яка постійно розвивається, є основою системи вищої освіти, головною завданням якої – самоосвіта та саморозвиток особистості.

Наголошено, що інновації в галузі вищої педагогічної освіти вимагають соціального та цивілізаційного процесу, спрямованої трансформації суспільства, модернізації та впровадження нових педагогічних технологій. Використання педагогічних технологій підвищує мотивацію здобувачів вищої освіти, а також сприяє формуванню в майбутніх учителів готовності до самовдосконалення в процесі індивідуалізації професійної підготовки.

У статті порівняно з іншими, спорідненими за тематикою та цільовим призначенням, з'ясовано значення творчої самореалізації та самоорганізації в процесі формування готовності майбутніх учителів до професійного самовдосконалення. Акцентовано увагу на вивченні технологій навчання, по-перше, як аспекта педагогічної науки, що досліджує і розробляє цілі, зміст, методи освіти; модель педагогічного процесу та алгоритм педагогічної діяльності, що поєднує компоненти педагогічного процесу; по-друге, як реалізацію технологічного процесу навчання, що містить функціонування усіх особистісних, інструментальних, методологічних та методичних засобів навчання. Технологія формування готовності майбутнього вчителя до самовдосконалення в процесі індивідуалізації професійної підготовки ґрунтується на науковому, процесуально-описовому та процесуально-діяльнісному складових.

Запровадження означеної технології сприяє підвищенню ефективності і якості процесу самовдосконалення майбутнього педагога за рахунок реалізації можливостей та індивідуальних особливостей, усвідомленого створення нових значень, прагнень; виявленню і використанню стимулів активізації пізнавальної діяльності.

Ключові слова: готовність, самовдосконалення, технологія, професійна підготовка, самоорганізація.